

اگرچه نیت خوبی است زیستن ...
اما خوشا که دست به تصمیم بهتری بزنیم!

 www.konkursara.com

 ۰۲۱۵۵۷۵۶۵۰۰

دانلود بهترین جزوات در

کنکورسرا

کنکورسرا

مرجع تخصصی قبولی آزمون فرهنگیان و آزمون استخدامی آموزش و پرورش

الدرس الأول:

ذاك هو الله: آن همان خداست.

موضوع الدرس: مراجعة دروس الصف السابع والثامن والتاسع: مرور درس‌های کلاس هفتم، هشتم و نهم.

مهم‌ترین موضوعاتی که در این قسمت بررسی می‌شود عبارتند از:

۱- انواع فعل در زبان عربی ۲- کاربرد اعداد شمارشی و ترتیبی

انواع فعل در زبان عربی:

فعل در زبان عربی بر اساس زمان به سه نوع تقسیم می‌شود: ۱- ماضی ۲- مضارع ۳- امر^۱

۱- فعل ماضی (گذشته): بیانگر انجام کاری یا پدیدآمدن حالتی در زمان گذشته است. مثال:

انجام کار ← نَصَرَ: یاری کرد پدیدآمدن حالت ← شَجَع: شجاع شد

علامت‌های فعل ماضی:

۱- ضمائر پیوسته فاعلی^۲ (شناسه‌های فعل در زبان فارسی):

صیغه‌های جمع		صیغه‌های مفرد	
نَصَرْنَا: کمک کردیم	یم: نا	نَصَرْتُ: کمک کردم	م: تُ
نصرتما - نصرتم - نصرتن: کمک کردید	ید: ثما - ثم - تُن	نصرت - نصرت: کمک کردی	ی: ت - تِ
نصرا - نصرتا - نصروا - نصرن: کمک کردند	ند: ا - و - ن	نصرت - نصرت: کمک کرد	- بدون ضمیر

^۱ - با توجه به اینکه فعل نعی، همان امر منفی و فعل آینده همان مضارع است که فقط (س و سوف) با ابتدای آن افزوده می‌شود، به شکل مجزا جزء تقسیم‌بندی انواع فعل به حساب نمی‌آیند.

^۲ - این ضمائر غالباً فاعل فعل هستند.

۲- اگر فعلی در زبان عربی علامت (ث) داشته باشد، حتما ماضی است: ذَهَبْتُ - كَتَبْتُ.....

اکنون به سوالات زیر پاسخ دهید.

□ دَخَلْتُ	□ دَخَلَ	..... صَفَّهُ.	۱. الْمُعَلَّمُ
□ لَعِبْتُ	□ لَعِبَتْ	..... مَعَ صَدِيقَاتِهَا.	۲. الطِّفْلَةُ
□ حَصَدْتُ	□ حَصَدَ	..... الْمَحْصُولَ.	۳. أَنَا
□ صَعِدْتُ	□ صَعِدَ	..... الشَّجَرَةَ.	۴. أَنْتَ
□ وَجَدْتُ	□ وَجَدَتْ	..... جَوَالَكَ؟	۵. أَأَنْتِ

انواع فعل ماضی:

فعل گذشته در زبان فارسی به انواع مختلفی تقسیم می‌شود که مهم‌ترین آنها عبارتند از: گذشته ساده - گذشته نقلی - گذشته استمراری - گذشته بعید. در زبان عربی چنین نامگذاری‌هایی برای فعل ماضی وجود ندارد، ولی ساختارهایی وجود دارد که معادل معنایی این زمان‌هاست.

۱- ماضی ساده: این فعل بیانگر کاری است در گذشته انجام شده و ارتباط آن با زمان حال قطع شده است: یاری کرد - نوشت..... این فعل در زبان عربی به این شکل به کار می‌رود:

أ) ماضی ساده مثبت: ریشه فعل + ضمیر پیوسته یا پنهان.

مثال: نَصَرَ - كَتَبْتُ.....

ب) ماضی ساده منفی: ما + فعل ماضی / لم + فعل مضارع.

مثال: ما نَصَرَ - ما كَتَبْتُ / لم يَنْصُرْ - لم تَكْتُبْ

● ترجمه درست را انتخاب کنید.

۱. أَنَا مَا رَجَعْتُ إِلَى بَيْتِي.

من به خانه‌ام باز نگشتم. من به خانه برگشتم.

۲. أَنْتَ فَعَلْتَ وَاجِبَاتِكَ.

تو تکالیف را انجام دادی. تو تکالیف را انجام می‌دهی.

۳. أَنْتَ غَسَلْتَ مَلَابِسَكَ.

تو لباس را شستی. تو لباس‌هایت را شستی.

۴. هُوَ لَعِبَ مَعَ صَدِيقِهِ.

او پیش دوستش بازی می‌کند. او همراه دوستش بازی کرد.

۲- ماضی نقلی: این فعل بیانگر کاری است در گذشته انجام شده و اثرش تاکنون نیز ادامه دارد: یاری کرده است_ نوشته است - ..... این فعل در زبان عربی به این شکل به کار می‌رود:

أ) ماضی نقلی مثبت: قد + فعل ماضی

مثال: قد نَصَرَ - قد كَتَبْتُ.....

ب) ماضی نقلی منفی: ما + فعل ماضی + بعدُ / لمَّا + فعل مضارع

مثال: ما نَصَرَ بعدُ - ما كَتَبْتُ بعدُ / لمَّا يَنْصُرُ - لمَّا تَنْصُرُ

۳- ماضی استمراری: این فعل بیانگر کاری است در گذشته به صورت مداوم و مستمر انجام می‌شده است: یاری می‌کرد - می‌نوشت.....

● بخوانید و ترجمه کنید.

كَانَ الْعَمَالُ يَصْنَعُونَ بَيْتًا وَ هُمْ الْآنَ وَاقِفُونَ. كَانَ أَخِي الصَّغِيرُ يَكْتُبُ وَاجِبَاتِهِ؛ فَأَخَذَهُ النَّوْمَ.

این فعل در زبان عربی به این شکل به کار می‌رود:

أ) ماضی استمراری مثبت: كَانَ + فعل مضارع.

مثال: كَانَ يَنْصُرُ - كُنْتَ تَكْتُبُ...

ب) ماضی استمراری منفی: مَا + كَانَ + فعل مضارع / لَمْ + مضارع كان + فعل مضارع

مثال: مَا كَانَ يَنْصُرُ - مَا كُنْتَ تَكْتُبُ / لَمْ يَكُنْ يَنْصُرُ - لَمْ تَكُنْ تَكْتُبُ...

● جدول زیر را کامل کنید.

سَمِعَ	شنید	يَسْمَعُ	می‌شنود	كَانَ يَسْمَعُ	می‌شنید
أَنْقَذَ	نجات داد	يُنْقِذُ		كَانَ يُنْقِذُ	
إِسْتَعْلَا	کار کردند	يَسْتَعْلَانِ		كَانَا يَسْتَعْلَانِ	
حَاوَلُوا	تلاش کردند	يُحَاوِلُونَ		كَانُوا يُحَاوِلُونَ	
حَضَرَتَا	حاضر شدند	هُمَا تَحْضُرَانِ		كَانَتَا تَحْضُرَانِ	
سَاعَدُوا	کمک کردند	يُسَاعِدُونَ		كَانُوا يُسَاعِدُونَ	

۴- ماضی بعید: این فعل بیانگر کاری است در گذشته دور انجام شده است: یاری کرده بود - نوشته بودی...

این فعل در زبان عربی به این شکل به کار می‌رود:

(أ) ماضی بعید مثبت: کان + (قَدْ) + فعل ماضی

مثال: کان (قد) نَصَرَ - كُنْتَ (قد) نَصَرْتَ....

(ب) ماضی بعید منفی: ما + کان + (قَدْ) + فعل ماضی / لم + مضارع کان + فعل ماضی.

مثال: ما کان (قد) نَصَرَ - ما كُنْتَ (قد) نَصَرْتَ.... / لم يَكُنْ نَصَرَ - لم تَكُنْ تَنْصِرُ...

۲- فعل مضارع: فعلی است که بیانگر انجام کاری یا پدیدآمدن حالتی در زمان حال یا آینده است.

انجام کار: يَنْصَرُ: یاری می‌کند (الان یا آینده) پدیدآمدن حالت: يَشْجُعُ شجاع می‌شود (الان یا آینده)

علامت‌های فعل مضارع:

۱- حروف مضارعه (ت - ی - ن - ا) در ابتدای فعل: تَعْرِفُ - يَعْرِفُ - نَعْرِفُ - أَعْرِفُ

۲- حرکات ضمه، فتحه و ساکن یا حرف (ن) در انتهای فعل:

حرکات ضمه، فتحه و ساکن: تَعْرِفُ - لم يَعْرِفُ - لن نَعْرِفُ - لا أَعْرِفُ

حرف (ن): يَعْرِفَانِ - يَعْرِفُونَ - يَعْرِفِينَ - يَعْرِفُونَ

نکته ۱: نحوه کاربرد حروف مضارعه در ابتدای فعل مضارع:

ت	در فعل‌های متناسب با ضمائری که با لفظ «أنت» شروع می‌شود و برای ضمیر (هی - هما) مونث	أَنْتَ تَعْرِفُ - أَنْتِ تَعْرِفِينَ أَنْتُمَا تَعْرِفَانِ - أَنْتُمْ تَعْرِفُونَ أَنْتُنَّ تَعْرِفْنَ هی تَعْرِفُ - هما تَعْرِفَانِ (مونث)
ی	در فعل‌های متناسب با ضمائری که با لفظ «ه» شروع می‌شود (به غیر از ضمیر (هی - هما) مونث)	هو یَعْرِفُ - هما یَعْرِفَانِ (مذکر) هم یَعْرِفُونَ - هن یَعْرِفْنَ
ن	در فعل متناسب با ضمیر «أنا»	أنا أَعْرِفُ

ن	در فعل متناسب با ضمیر «نَحْنُ»	نَحْنُ نَعْرِفُ
---	--------------------------------	-----------------

نکته ۲: نحوه کاربرد حرکت ضمه و فتحه و حرف (ن) در انتهای فعل مضارع:

ن	در فعل‌های دارای ضمیرهای پیوسته (۱ - و - ی)	مثال: هما تعرفان (مونث) - هما يعرفان (مذکر) - أنتما تعرفان - هم يعرفون - أنتم تعرفون - أنتِ تعرفين
حرکت ضمه، فتحه و ساکن	در فعل‌های بدون ضمیرهای پیوسته (۱ - و - ی)	مثال: هو يعرف - هي لن تعرف - أنا لا أعرف - نحن لم نعرف

● کدام فعل مناسب ضمیر داده شده است؟

۱. هُم : صَبَرْتُمْ □ عَبَرْتُمْ □ عَرَفُوا □ عَلِمْنَا □
۲. أَنْتُمْ : يَعِيشُونَ □ تَظْلِمُونَ □ يَطْبُخْنَ □ تَضْحَكِينَ □
۳. نَحْنُ : نَغْسِلُ □ يَغْفِرُونَ □ أَفْتَحُ □ تَفْتَحْنَ □
۴. هُمَا : قِيلْتُمَا □ قَرَّبْتُ □ قَدَرْنَا □ فَعَلْتَا □
۵. هِيَ : تَكْتُمَنَّ □ تَقْذِفُ □ يَكْذِبَانِ □ نَلْبَسُ □

۳- فعل امر

فعلی است که بوسیله آن به شخص یا اشخاصی دستور می‌دهیم که کاری را انجام دهد. از آنجا که دستور انجام کار به شخص یا اشخاصی داده می‌شود که در حضور ما هستند، به همین علت، فعل امر از فعل‌های مضارع دوم شخص (مفرد و جمع) ساخته می‌شود.

روش ساختن فعل امر:

۱- در ابتدا حرف مضارعه (ت) را از ابتدای فعل مضارع حذف می‌کنیم. اگر بعد از این حذف، یک حرف دارای حرکت ساکن (س) باقی بماند، حتماً از یک (همزه امر) برای کاربرد این فعل استفاده می‌کنیم؛ زیرا ابتدای به ساکن ممکن نیست. مثال:

يَجْلِسُ ← اجلس   تَذْهَبُ ← اِذْهَبْ

اگر حرف دوم فعل (فتحه یا کسره) داشته باشد، همزه امر کسره و اگر (ضمه) داشته باشد، ضمه می‌گیرد. مثال:

تَذْهَبُ ← اِذْهَبْ   يَجْلِسُ ← اجلس   تَنْصُرُ ← اَنْصُرْ

۲- آخر فعل امر نیز به این شکل تغییر می‌کند:

ضمه (س) ← ساکن (س): تَكْتُبُ ← اُكْتُبْ

(ن) ← حذف می‌گردد {به غیر از ضمیر جمع مونث}:

ترجعان ← اِرْجِعَا   ترجمون ← اِرْجِعُوا   ترجعن ← اِرْجِعِي   اُخْرِجَنَّ ← اُخْرِجِي

● جمله‌های زیر را با توجه به تصویر ترجمه کنید.

يا صديقاتي، رجاء، اُخْرِجَنَّ مِنَ الْمَكْتَبَةِ.

يا اصدقاءتي، رجاء، اُخْرِجُوا مِنَ الصَّفِّ.

● آیات شریفه زیر را ترجمه سپس فعل‌های امر را معلوم کنید.

۱. ﴿ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي ﴾ القصص ۱۶

۲. قَالَ اللَّهُ لِمُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿ اذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ ﴿ طه ۴۳

۳. ﴿ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴾ المؤمنون ۱۱۸

فعل نهي: فعلی است که بوسیله آن به شخص یا اشخاصی دستور می‌دهیم که کاری را انجام ندهد. از آنجا که دستور انجام کار به شخص یا اشخاصی داده می‌شود که در حضور ما هستند، این فعل نیز همانند فعل امر از فعل‌های مضارع دوم شخص (مفرد و جمع) ساخته می‌شود.

روش ساختن فعل نهي:

۱- حرف (لا) نهي را در ابتدای فعل مضارع قرار می‌دهیم.

۲- انتهای فعل نهي را همانند فعل امر تغییر می‌دهیم.

ضممه (ـُ) ← ساکن (ـَ): تَكْتُبُ ← لا تَكْتُبُ

(ن) ← حذف می‌گردد {به غیر از ضمیر جمع مونث}:

تَرْجِعَانِ ← لا تَرْجِعَا   تَرْجِعُونَ ← لا تَرْجِعُوا   تَرْجِعِينَ ← لا تَرْجِعِي   تَرْجِعْنَ ← لا تَرْجِعْنَ

« لَا تَنْظُرُوا إِلَىٰ كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَصَوْمِهِمْ وَكَثْرَةِ حَجِّ

وَلَكِنْ انظُرُوا إِلَىٰ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ. »

● جمله‌های زیر را با توجه به تصویر ترجمه کنید.

لا تَجْلِسَنَّ هُنَاكَ؛ اجْلِسَنَّ هُنَا.

لا تَكْشِفُوا عُيُوبَ أَصْدِقَائِكُمْ.

لا تَشْرَبِي مِنْ هَذَا الْمَاءِ.

لا تَذْهَبِ مِنْ هُنَا.

فعل مُسْتَقْبَل (آینده):

فعل مستقبل بیانگر انجام کاری یا پدید آمدن حالتی است که به طور ویژه به زمان آینده اختصاص دارد. این فعل در واقع یک فعل مضارع است که با افزودن (س: آینده نزدیک - سوف: آینده دور) به ابتدای آن به زمان آینده مرتبط می‌شود. مثال:

أنا سأتصل بك في الساعة التاسعة قريباً : من به زودی، ساعت نه با تو تماس خواهم گرفت. (آینده نزدیک)

أنا سوف أتصل بك في الأسبوع القادم: من در هفته آنده با تو تماس خواهم گرفت. (آینده دور)

اکنون با توجه به موارد مطرح شده درباره ساختار و ترجمه فعل‌ها در زبان عربی به سوالات زیر پاسخ دهید.

آیات و احادیث زیر را ترجمه کنید:

۱- «إِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَاعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا.» رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
برای (دنیایت □ دنیا □) چنان کار کن گویی همیشه (زندگی می کنی □ لذت می بری □)
و برای آخرتت چنان کار کن گویی (فردا می میری □ نزدیک است بمیری □).

۲- «أَنْظُرْ إِلَى مَا قَالَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ.» أمير المؤمنين علي عليه السلام
به آنچه گفته است (بنگر □ می نگرم □) و به آن که گفته است (ننگر □ نمی نگرم □).

۳- ﴿... لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ...﴾ يوسف : ٦٧

۴- أَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ ظَلَبَ الْعِلْمِ قَرِيضَةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

۵- إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ؛ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

اعداد اصلی و ترتیبی

اعداد در همه زبان‌ها کاربرد دارد و از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار است. آنچه بوسیله این اعداد شمارش می‌شود معدود نام دارد. زبان عربی نیز از این موضوع مستثنی نیست و با ظرافت و دقت خاصی به این موضوع پرداخته است. اعداد در زبان عربی با توجه به کاربردشان به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱- اعداد اصلی: برای شمارش موارد مختلف (انسان، حیوان و اشیاء) مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۲- اعداد ترتیبی: برای بیان ترتیب موارد مختلف (انسان، حیوان و اشیاء) به کار می‌روند.

الف) اعداد اصلی: این عدد به دو شکل مذکر (بدون ة) و مونث (غالباً با ة) تقسیم می‌شوند. در مقطع متوسطه اول با این اعداد آشنا شدید:

۱- در زبان عربی به موضوع مذکر و مونث بودن عدد و معدود توجه می‌شود.

عدد	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢
مذکر	واحد	إثنان ^١	ثلاث	أربع	خمس	ست	سبع	ثمانی	تسع	عشر	أحد عشر	إثنا عشر ^٢
مؤنث	واحدة	إثنتان	ثلاثة	أربعة	خمسة	ستة	سبعة	ثمانية	تسعة	عشرة	إحدى عشرة ^٣	إثنتا عشرة
ترجمه	یک	دو	سه	چهار	پنج	شش	هفت	هشت	نه	ده	یازده	دوازده

نکته: عدد ١ و ٢ بعد از معدود به کار می‌روند. مثال: إشتریت کتابین إثنین: دو کتاب خریدم.

- گزینه صحیح را انتخاب کنید:

١. كم أسبوعاً في الشهر؟ عَشْرَة أَرْبَعَة
٢. كم صَفّاً في المَرَحَلَة الإبتدائية؟ سِتَّة إِثْنانِ

(ب) اعداد ترتیبی: این اعداد همیشه بعد از معدودشان به کار می‌روند. اعداد ترتیبی ١١ تا ١٢ به این شکل است:

عدد	یکم	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم	یازدهم	دوازدهم
مذکر	أول	ثاني	ثالث	رابع	خامس	سادس	سابع	ثامن	تاسع	عاشر	حادي عشر	ثاني عشر
مؤنث	أولى	ثانية	ثالث	رابعة	خامسة	سادسة	سابعة	ثامنة	تاسعة	عاشرة	حادية عشر	ثانية عشر

موارد کاربرد اعداد ترتیبی:

١- ساعت خوانی: مثال: كم ساعة الآن؟ جواب: الخامسة تماماً

٢- آدرس دهی: مثال: أين بيت السيد كاظمي؟ جواب: البيت الخامس في هذا الشارع. (خانه پنجم در این خیابان)

ساعت خوانی

ساعت خوانی در زبان عربی به یکی از این سه حالت خوانده می‌شود:

ساعت کامل: ساعت: ٥ _____ الخامسة تماماً

^١ - عدد ٢ به عنوان یک کلمه منثی به دو شکل به کار می‌رود: إثنان - إثنین - إثنین.

^٢ - جزء اول عدد ١٢ عربی، عدد ٢ است و طبق قوانین این عدد نوشته می‌شود.

^٣ - جزء اول عدد ١١ در عربی بوسیله (ی) مونث می‌شود.

ساعت + دقائق كذشته: ساعت: ٥:١٥ ← الخامسة والرّبع

ساعت: ٥:٣٠ ← الخامسة والنصف

ساعت - دقائق مانده: ساعت: ٤:٤٥ ← الخامسة إلّا رُبعا

ترجمه كنيد.

أَلْحَادِيَّةَ عَشْرَةَ تَمَاماً : ..... أَلْعَاشِرَةَ وَ الرُّبْعُ :

أَلثَّانِيَّةَ عَشْرَةَ تَمَاماً : ..... أَلْوَاحِدَةَ وَ النِّصْفُ :